

UNGE MED HANDICAP UDEN JOB OG UDDANNELSE

- En analyse af barrierer
i uddannelsessystemet
for unge med handicap

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

UDGIVET I APRIL 2023

Unge med handicap uden job og uddannelse

En analyse barrierer i uddannelsessystemet for unge med handicap

Denne rapport er udarbejdet for Danske Handicaporganisationer af Maja Riber Nielsen, som har været i et praktikforløb i forbindelse med sin kandidatuddannelse i Forvaltning og Politik på Roskilde Universitet i foråret 2022.

Indhold

1. Introduktion	2
1.1 – Resumé:	2
1.2 – Fremgangsmåde:	7
2. Resultater af Undersøgelsen:	9
2.1 - Livsomstændigheder:	9
2.2 - Folkeskolen	13
2.3 - UU-vejledningen:	16
2.4 - Overgang mellem Folkeskolen og Ungdomsuddannelserne:	20
2.5 - Ungdomsuddannelserne	23
3. Konklusion	27
4. Løsningsforslag	30
5. Litteraturliste	33
6. Metode	33

1. Introduktion

1.1 – Resumé:

I denne rapport har Danske Handicaporganisationer forsøgt at kortlægge nogle af de barrierer, unge med handicap oplever i forhold til at tage en ungdomsuddannelse.

En rapport udført af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viste, at der i begyndelsen af 2020 var 46.840 unge i alderen 15-24, der ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, og som heller ikke var i job. Det svarer til cirka syv procent af alle unge i aldersgruppen, og tallet har været stabilt igennem en længere årrække (Pihl & Kirkbak, 2021). Af denne gruppe var det knap halvdelen, der ikke havde fuldført grundskolen, enten fordi de ikke havde taget alle de nødvendige afgangsprøver, eller fordi deres afsluttende karaktergennemsnit var under 02. Dette giver dårlige vilkår for at starte på en ungdomsuddannelse. (Pihl & Kirkbak, 2021).

Hos DH var indtrykket, at en del af denne gruppe unge havde et handicap, og at de derfor havde brug for supplerende tiltag eller andre løsninger, end der hidtil har været brugt for at hjælpe unge i arbejde eller uddannelse. Der skulle fokus på alternative og mere dynamiske løsninger. Tidligere i 2022 foretog AE en analyse på vegne af DH, der havde fokus på at afdække, hvor stor en andel af de unge uden uddannelse og beskæftigelse, der havde et handicap. Det fremgik af analysen, at det var gældende for hele 40,2 procent af gruppen. (Pihl et. al., 2022).

Ud af unge i aldersgruppen 15-24 uden handicap står 4,8 procent uden job og uddannelse, mens det tilsvarende tal for unge med handicap er 19,5 procent. Det betyder, at unge med handicap har næsten fire gange så stor risiko for at stå uden job og uddannelse som unge uden handicap. Det er en slående forskel.

Her skal det bemærkes, at data om ordblindhed ikke indgik i analyseprocessen, hvorfor tallet i realiteten kan være større. (Pihl et. al, 2022).

Analysen viste yderligere, at unge med psykiske eller neurologiske handicap udgjorde den største del af den samlede gruppe unge med handicap. 38,9 procent af den samlede gruppe unge tilhørte denne gruppe (Pihl et. al., 2022).

Analysen fra AE indikerer, at der forelægger særlige problematikker for unge med handicap, og disse skal undersøges nærmere, så indsatsen for at hjælpe de knap 47.000 unge i uddannelse eller job kan lykkes.

Det er vigtigt at gøre en aktiv indsats for at indtænke unge med handicap, fordi de repræsenterer så stor en del af den samlede gruppe af unge uden uddannelse og job, og fordi omtrent en femtedel af unge med handicap ender i denne gruppe. Hvis det skal lykkes at hjælpe flere unge i gang med en ungdomsuddannelse, må løsningerne derfor tilgodesee unge med handicap. I et samfund, der kalder på arbejdskraft, giver det mening at aktivere de ressourcer, som unge med handicap har, og det kræver, at vi finder ud af at indrette samfundet, så det kan favne flere typer af mennesker, både på arbejdsmarkedet og på uddannelsesinstitutionerne.

Overordnet set handler de tiltag, unge med handicap har brug for om større forståelse, mere fleksible rammer og mere støtte. Disse tiltag er ikke kun gavnlige for unge med handicap, men vil også være gavnlige for en række andre grupper, for eksempel unge, der er udfordrede på deres sociale baggrund, har indlæringsvanskeligheder, eller har anden etnisk baggrund end dansk.

I denne rapport har DH undersøgt hvilke forhold, der gør risikoen for at ende uden job og uddannelse så meget højere for unge

med handicap. Vi har i rapporten forsøgt at undersøge hvilke barrierer og forhindringer, denne gruppe af unge oplever, for at de kan tage en ungdomsuddannelse, og hvad deres oplevelser i uddannelsessystemet har været.

I processen har vi interviewet et udvalg af DH's medlemsorganisationer om deres perspektiver på ungdomsuddannelse og deres indtryk af barrierer, de unge møder.

Efterfølgende er der blevet udsendt et spørgeskema målrettet de unge med handicap for at få et bedre indblik i deres oplevelser med uddannelsessystemet. Til sidst har vi foretaget interviews med et udvalg af de unge, der har besvaret spørgeskemaet, for at gå mere i dybden med deres svar og få flere nuancer på deres oplevelser med uddannelsessystemet.

Vores undersøgelse viste, at de følgende faktorer giver de unge med handicap udfordringer og besværliggør det at tage en uddannelse:

- De unges handicap medfører en generel udtrætning, der besværliggør normale funktioner. Med et handicap kommer der også tit sygdomsperioder og behandling, som de unge med handicap skal navigere i samtidig med, at de skal tage en uddannelse.
- De unge med handicap møder et system efter folkeskolen, hvor de skal forholde sig til kommune, jobcenter, UU-vejledning og behandlingssteder m.m., og de skal lære at navigere i dette system. Dette er en udfordring for de unge.
- De unge oplever i folkeskolen at skulle passe ind i et system, der ikke er indrettet til dem. De har følelsen af at skulle passe ind i en kasse, og at de forventes at kunne agere som mennesker uden handicap. For nogle unge

gælder det, at deres handicap forværres eller bliver mere komplekst med flere diagnoser efter folkeskolen.

- I folkeskolen oplever en del af de unge også, at de kommer fagligt bagud i forhold til andre elever, hvilket giver dem et dårligt udgangspunkt for videre uddannelse.
- I UU-vejledningen oplever mange af de unge at blive mødt med uvidenhed om deres handicap og dets betydning for deres uddannelse. De oplever også, at deres handicap og deres evner enten over- eller undervurderes.
- De unge oplever også, at UU-vejledningen mangler kendskab til de forskellige handicapkompenserende ordninger på uddannelser og arbejdsmarked, hvilket påvirker den vejledning, de får.
- I overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse går viden om de unges handicap og behov for handicapkompenserende støtte tabt, og de bruger derfor meget tid og energi på at informere om deres handicap samt at få sat handicapkompenserende støtte i stand på ungdomsuddannelsen. Dette besværliggør deres studiestart og medfører i nogle tilfælde, at de må stoppe uddannelsen.
- En del af de unge er ikke opmærksomme på, at der er mulighed for handicapkompenserende ordninger på ungdomsuddannelserne, og derfor får de aldrig støtte. Dette giver dårligere vilkår for at gennemføre uddannelsen på samme vilkår som andre unge.
- Der er en tendens til, at ungdomsuddannelserne har mangel på viden om, hvad det vil sige at have et handicap, og hvordan dette påvirker de unge. Dette betyder også, ungdomsuddannelserne ikke er i stand til at tage godt nok hånd om denne gruppe. Hvis uddannelserne ikke besidder den nødvendige viden om hvilke justeringer, de kan

foretage i undervisningen, gruppearbejdet, og så videre, kan de heller ikke foretage disse ændringer.

- Rammerne for uddannelserne er ikke fleksible nok. Nogle unge med handicap vil have en del fravær fra uddannelsen i forbindelse med deres handicap. Dette bliver de på nuværende tidspunkt straffet for, og i nogle tilfælde helt smidt ud af uddannelsen. Denne mangel på fleksibilitet skaber også generelt dårligere rammer for, at disse unge kan indgå på uddannelserne, for de forventes at kunne lære og færdes på samme vilkår som andre unge. Her er det vigtigt at anerkende, at der er mange faktorer på spil.

De løsningsforslag, vi peger på ud fra vores undersøgelse, er:

- Der skal indføres en samlet, sammenhængende indsats for de unge med handicap, hvor man indtænker de livsvilkår, denne gruppe af unge har.
- Der skal skabes en folkeskole, der bedre kan favne børn og unge med handicap. Det er vigtigt at skabe et mere inkluderende læringsmiljø, end der findes i folkeskolen nu. Her skal fokus være på, at de pågældende børn og unge oplever at blive set og forstået, og at de bliver støttet, så de ikke falder socialt og fagligt bagud.
- UU-vejledningens evner skal løftes, når det kommer til vejledning af børn og unge med handicap. Det skal sikres, at de har bedre forståelse for handicap og for de vilkår, de unge har for at indgå i uddannelse. Herunder skal der også være fokus på vejledning om handicapkompenserende ordninger.
- Der er behov for en overgangsordning mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne, hvor al viden om handicap og den støtte, de unge har haft adgang til i folkeskolen, bliver

videregivet til ungdomsuddannelserne. Det skal også sikres, at de unge har adgang til handicapkompenserende ordninger på ungdomsuddannelserne før uddannelsesstart.

- På ungdomsuddannelserne skal der ligeledes sikres bedre viden om handicap og den betydning, det kan have for studiet, herunder for eksempel viden om, hvordan man bedst kan skabe et inkluderende og differentieret læringsmiljø for denne gruppe.
- Der skal skabes mere fleksible rammer på ungdomsuddannelserne for de unge med handicap.
- Systemet, som de unge med handicap møder efter folkeskolen, skal arbejde for at koordinere en mere sammenhængende indsats omkring de unge, så den byrde, der ligger i at navigere i et nyt system, ikke bliver en blokade for, at de kan starte på en uddannelse.
- De unges møde med fagprofessionelle har stor betydning for, hvorvidt de kommer videre i uddannelse. Derfor er det vigtigt, at de unge mødes med forståelse og vilje til at arbejde med videreudvikling af deres evner.

1.2 - Fremgangsmåde:

I rapporten har vi dataindsamlet tre forskellige elementer, som skal hjælpe med at belyse problemstillingen omkring de unge med handicap uden uddannelse og job.

Som første led i indsamlingen blev der udført uformelle, kvalitative interviews med en del af DH's medlemsorganisationer, der omhandlede deres medlemmers oplevelser med barrierer i uddannelsessystemet.

Medlemsorganisationerne består af forskellige aktører på

handicapområdet og repræsenterer individuelle grupper af handicap.

Ikke alle medlemsorganisationer blev inkluderet her, da vores fokus lå på de organisationer, der havde flest unge.

Vi forsøgte at etablere kontakt med 15 ud af 35 medlemsorganisationer, og ud af dem meldte 11 tilbage, at de var interesserede i at deltage. Ud af disse interviews var ni brugbare.

I denne proces var der en del overraskende elementer, og der blev tilføjet flere kategorier til de allerede eksisterende. Det er værd at bide mærke i, at medlemsorganisationerne i høj grad lod til at være enige om de kategorier, der blev fremstillet i denne del af processen. Næsten alle kategorier blev nævnt af mere end én organisation.

Fra vores interviews med medlemsorganisationerne kunne vi danne et overblik over de områder, der var mest relevante at arbejde videre med i den efterfølgende proces. Den næste fase af vores dataindsamling var at udsende et spørgeskema for unge i målgruppen. Spørgeskemaet blev udviklet på baggrund af de svar, vi havde fået fra medlemsorganisationerne.

Spørgeskemaet blev delt bredt på sociale medier af medarbejdere og på DH's egne platforme, samt via andre medlemsorganisationers e-mail lister og sociale medier. Over cirka to uger blev der indsamlet 30 besvarelser. Det er ikke så mange besvarelser, som vi havde håbet på, og der er et par mulige årsager til dette.

Den første er, som en del af medlemsorganisationerne påpegede, at denne målgruppe af unge oftest ikke er aktive inden for organisationerne.

En anden faktor kan være, at en del af disse unge har mistro til systemet og derfor også til interesseorganisationer, og det kan

afholde dem fra at udtale sig. Dog bidrager besvarelsene af spørgeskemaet stadig til at vise generelle tendenser blandt de unge.

Den sidste fase af vores projekt har været at indsamle kvalitative interviews med disse unge og gå i dybden med nogle af de faktorer, der kom frem i de tidligere vidensindsamlinger, f.eks. livskvalitet og fremtidsmuligheder. Her interviewede vi fem unge. I denne proces blev udfordringen med deltagelse forstærket. Det var svært at overtale de unge til at deltage i interviews, og ligeledes var det vanskeligt at finde unge, der passede i målgruppen.

Alligevel repræsenterer de foretagne interviews en bred vifte af unge med handicap og de barrierer, der har forhindret dem i at tage en ungdomsuddannelse.

Samtidig peger en del af dem også på indsatsområder, der ville være relevante at arbejde med for at give unge med handicap en større chance for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

2. Resultater af Undersøgelsen:

I det følgende vil vi fremlægge den data, vi har indsamlet.

Analysen er delt op i kategorier baseret på de udfordringer, der er betydningsfulde for de unges vej til uddannelse.

2.1 - Livsomstændigheder:

En udfordring, der er vigtig for at forstå det udgangspunkt, de unge har for at tage en uddannelse, er de livsomstændigheder, de unge befinder sig i. I vores spørgeskema har vi spurgt de unge, om deres handicap har en påvirkning på deres liv generelt, og 90 procent af vores gruppe svarede ja til dette. I tekstboks tilhørende spørgeskemaundersøgelsen er de unge blevet bedt om at uddybe, hvordan deres handicap påvirker deres liv. Her blev der i mange tilfælde skrevet om udtrætning på grund af

handicappet, og om at handicappet kan stå i vejen for daglige aktiviteter, såsom at komme ud, gå i skole og det at være en del af et socialt netværk.

Herudover beskriver en del, at de føler, de sidder fast i systemet på grund af deres handicap, og at de ikke har kunnet få den korrekte støtte. De følgende citater er de unges egne ord fra spørgeskemaet:

"Jeg kan ikke nå mine mål og drømme uden den korrekte hjælp - men Helsingør Kommune ønsker ikke at give denne hjælp, og derfor når jeg aldrig videre, end jeg er nu. Altså en livslang social klient, uden at jeg selv ønsker det"

"Har brugt snart 17 år på at gå i skole, og økonomien gør, at jeg ikke kan flytte hjemmefra. Jeg føler mig fanget i systemet."

Anonyme udtalelser

Et lignende mønster tegnede sig også, da medlemsorganisationerne blev adspurgt. Her blev det også påpeget, at det er et fællestræk blandt mennesker med handicap generelt, at handicappet kan forårsage udtrætning, og at energiniveauet i denne gruppe ikke nødvendigvis er lige så højt som hos en person uden handicap.

Der bliver også peget på, at en del af disse unge efter folkeskolen skal lære at navigere i et uoverskueligt system, samtidig med at de har et handicap. Nogle unge har måske et godt netværk af venner og familie, de kan trække på ifbm. hjælp til at navigere, men det er langt fra alle i gruppen, der har det.

Livsomstændighederne er også en tydelig faktor, når det kommer til de kvalitative interviews med de unge. Næsten alle interviewpersonerne føler, at de har haft behov for at få styr på deres handicap, før de kan starte på en uddannelse.

Signe, der har forsøgt at gennemføre en ungdomsuddannelse, fortæller, at hun blandt andet droppede ud, fordi hun sideløbende med studiet skulle deltage i genoptræning hver dag som en del af behandlingen i forbindelse med hendes handicap.

Kombinationen af studie og genoptræning udtrættede hende:

"...og det der med, at jeg havde genoptræning før og efter skole. Så om morgenen, inden jeg skulle i skole, og så efter jeg havde været i skole. Og jeg følte bare ikke, jeg kunne præstere nok begge steder. Så jeg gik ligesom mere og mere ned omkring det. Jeg gad ikke nogen af delene til sidst."

Signe, 20 år.

Som et eksempel på en tilgang, der fungerer godt, fortæller en anden interviewperson, Tobias, her om, hvordan han i samarbejde med sin jobkonsulent har fået behandling og hjælp til at arbejde på nogle af de udfordringer, der kommer som følge af hans handicap. Tobias er nu nået til et punkt, hvor han er i stand til at begynde på en uddannelse:

"Han har prøvet at komme meget med et realistisk mål i stedet for at gå direkte til en uddannelse, som måske ville have været et nederlag. Så han har taget det stille og roligt med at bygge mig mentalt op, ved at tage nogle kurser, tage noget fritid, hvor jeg har været til sport i stedet. Og nu skal jeg så starte på en uddannelse efter sommer, og jeg prøver at være mentalt klar til det."

Tobias, 21 år

En anden livsomstændighed, de unge nævner som en udfordring, er oplevelsen af at sidde fast i systemet uden at kunne komme videre. Dette beskriver både Eva og Jesper som en udfordring, der har påvirket dem. Eva peger endda på det som hovedårsagen til, at hun ikke har kunnet gennemføre en uddannelse endnu:

"Jeg har jo startet, hvad der svarer til otte ungdomsuddannelser, hvis jeg tæller rigtigt, og jeg tæller dem alle sammen med, 10. klasse og det hele. Jeg har færdiggjort ét grundforløb. Grunden til, at jeg ikke har færdiggjort alle de andre, har ikke kun været uddannelsessystemet men hele systemet omkring os med handicap. Jeg blev smidt rundt igennem psykiatrien, fordi det er kommunens ansvar. Kommunen sender mig tilbage og siger; "du er ikke handicappet nok," og psykiatrien kan ikke svare, og uddannelsessystemet ligger bagved og siger; "kom nu og tag dig sammen". Når kommunen ikke kan hjælpe mig med at få den rigtige støtte derhjemme, så kan jeg ikke se, hvordan jeg skal passe ind i uddannelsessystemet samtidig. Og jo flere gange man knækker, jo sværere er det at have lyst til at prøve igen. Man bliver bare slået for mange gange i hovedet til, at det er sjovt mere."

Eva, 22 år.

For at opsummere dette afsnit, peger dataen her samlet på, at en del af disse unge med handicap oplever følgende udfordringer i deres livsomstændigheder:

- Handicappet i sig selv medfører udtrætning, der besværliggør normale funktioner. Med handicappet kommer der også tit sygdomsperioder og behandling, som de unge med handicap skal navigere i samtidig med, de

skal tage en uddannelse.

I en del tilfælde, er der også behov for, at den unge får støtte og behandling i forbindelse med handicappet, før de kan tage en uddannelse.

- Systemet efter folkeskolen er en udfordring for de unge, når de skal forholde sig til kommune, jobcenter, UU-vejledning og behandlingssteder samtidig. De føler ikke, at de kan komme videre, og de føler sig ikke forstået.

2.2 - Folkeskolen

Folkeskolen og oplevelserne omkring skolen er et område, der har en påvirkning på de unge og deres videre skolegang.

Medlemsorganisationerne beskriver, at folkeskolen giver nogle børn og senere unge med handicap en del ar. Det kommer af, at de bliver mødt med en forventning om, at de skal passe ind i en kasse, der ikke er indrettet til dem. De forventes at kunne lære på samme måde som alle andre elever, men for børn og unge med handicap er der ofte forskellige faktorer, der gør, at dette ikke er muligt.

Herudover bliver det også nævnt, at når de unge ikke får deres afgangsprøve eller afgangskarakterer med fra folkeskolen, giver det dem et dårligt grundlag senere i uddannelsessystemet. De kan nemlig ikke komme videre på ungdomsuddannelserne efterfølgende og må derfor bruge en del år og energi på at forsøge at få folkeskoles afgangsprøve.

Spørgeskemaet, der efterfølgende blev udsendt til de unge, viser ligeledes, at de unge opfatter folkeskolen som en udfordring. 90 procent af de adspurgte unge svarede, at de havde haft udfordringer i folkeskolen, og ud af den gruppe svarede 92,5 procent, at disse udfordringer har påvirket dem på længere sigt.

De udfordringer, de unge har beskrevet i tekstboksene, omhandler primært mobning, skolevægring og mangel på forståelse fra skole og/eller lærere. Når de er blevet bedt om at uddybe, hvorfor de mener, at folkeskolen har påvirket dem på længere sigt, nævner en del af dem, at deres handicap er blevet forværret, eller at de har fået følgesygdomme som angst, depression eller PTSD efter folkeskolen. En del beskriver også, at de er fagligt bagud, og at de mener, tiden i folkeskolen har givet dem lavt selvværd og dårlig selvtillid.

Disse pointer understøttes også af de interviews, vi foretog med de unge. Fire ud af vores fem case-personer trivedes ikke i folkeskolen. Den femte interviewperson erhvervede sit handicap efter folkeskolen, og det har derfor ikke været relevant at interviewe hende om, hvordan hendes handicap indvirkede på hendes folkeskoletid.

Én af interviewpersonerne, Eva, beskriver det sådan:

"Det var et levende helvede, og det er det stadig. Jeg kan ikke køre forbi min folkeskole uden at tænke på mobning og ydmygelser, afstraffelse og kæmpe smerte. Jeg sad i går og tænkte over det, og det eneste jeg kunne sammenligne det med var den gamle Askepot-historie, hvor moren skærer hælen og tåen af, for det er det ikke vigtigt, om de kan gå lige, eller om de har det godt bagefter. De skal bare passe den sko, og det var sådan, folkeskolen behandlede mig. Vi vidste ikke, at jeg havde noget handicap, og mine forældre prøvede at få fat i PPR, kommunen og pædagoger, men der var ikke nogen, der ville anerkende, at jeg havde det dårligt. Selv om jeg var træt, når jeg sagde, jeg gerne ville dø eller skar mig selv. Der var ikke nogen, der anerkendte, at det var skidt. Så jeg blev ligesom bare bedt om at tage

mig sammen og passe ind, og så var det lige meget, hvordan jeg kom ud på den anden side. Jeg har misset rigtig meget fagligt, jeg har kun lige akkurat bestået mine eksamener. Jeg havde rigtig meget fravær i 8. klasse, fordi jeg simpelthen ikke kunne overskue at dukke op, og det påvirker mig stadig, fordi jeg ikke kan følge med fagligt eller socialt nogle steder. Og det har også givet mig en mindsket lyst til at gå i skole, for det har ikke været en god oplevelse.”

Eva, 22 år.

Eva beskriver her et tema, der også blev bragt op af medlemsorganisationerne, nemlig det, at børn og unge med handicap bliver mødt med en forventning om, at de skal passe ind i et system, de ikke formår at falde til i. De andre tre interviewpersoner beskriver hovedsageligt, at de har haft det svært socialt og fagligt.

For at opsummere dette afsnit, peger dataen samlet på, at en del af disse børn og unge med handicap oplever følgende udfordringer i folkeskolen:

- At skulle passe ind i et system der ikke passer til dem – at skulle passe ind i en kasse.
- At de kommer fagligt bagud ift. andre elever.
- At de ikke trives socialt i folkeskolerne.

De unge oplever, at folkeskolen også har haft en indvirkning på længere sigt.

- En del af dem har lavt selvværd.
- Nogle er fagligt bagud efter folkeskolen, hvilket giver dem et dårligt udgangspunkt.

- For nogle af de unge forværres deres handicap eller bliver mere komplekse med flere diagnoser efter folkeskolen.

2.3 - UU-vejledningen:

En faktor, der fylder en del, er UU-vejledningen og den rådgivning, de giver til de unge i deres vej til uddannelse. Vores "indsamling af viden" viser, at UU-vejledningen ofte mangler viden om de unge med handicap. De er ikke i stand til at rådgive om handicapkompenserende ordninger på ungdomsuddannelserne, eller hvordan man får adgang til dem. Herudover ser det ud til, at disse vejledere mangler forståelse for, hvordan handicappet påvirker de unge og deres liv, og der bliver beskrevet, at de unge føler et stort pres fra UU-vejledningen for at komme videre. Her er medlemsorganisationernes mening, at vejlederne skal klædes bedre på til at vejlede unge med handicap.

Vores spørgeskema viser også, at kun 43,5 procent af de unge i vores gruppe havde modtaget vejledning hos UU-vejledningen om uddannelse og støttemuligheder. Herudover beskriver to af vores respondenter, at UU-vejledningen ikke har haft den store viden, når de har skulle vejlede dem, og når Jesper har spurgt til støttemuligheder på uddannelse, har han fået at vide:

"Det eneste, hun har sagt, er, at jeg ikke kan få nogen hjælpemidler på nogen uddannelser. Men det, du vil have, det kan du få på STU, så du skal på en STU. Men du er heller ikke god nok til at gå på gymnasiet. Så selv hvis vi kunne give dig hjælpemidler på gymnasiet, så ville det ikke hjælpe, for du ikke god nok til det." Altså, de er ikke så pædagogiske, de der UU-vejledere."

Da Jesper fik afklaret, hvilket fag han gerne ville have en uddannelse indenfor og havde brug for hjælp til at komme videre, fik han ingen støtte af UU-vejlederen. Jeg spurgte ham, om vejlederen så havde hjulpet ham med at finde på løsninger til, hvordan han kunne komme i gang med uddannelsen, men ifølge Jesper har vejlederen blot sagt:

"...det er bare godt, du ved, hvad du skal." Og så læner hun sig tilbage, og er sådan "NÅÅÅ skal jeg hjælpe dig? Nu sætter du store forventninger til os, lille ven." Og altså, sådan er det hele tiden. Det er også det samme med min sagsbehandler i kommunen. "Altså det eneste, jeg egentlig kan hjælpe dig med, det er, at jeg kan give dig efterværn, så du kan få en kontaktperson." Så du kan ikke andet? Hvad fanden? Og hvem er det så, der kan hjælpe mig til at få en uddannelse? Kan man ikke sammensætte den uddannelse lidt mere abstrakt eller til flere typer eller et eller andet? Nej, det kan man ikke. Og jeg kan umuligt være den eneste, der har det på den her måde, altså, så unik er jeg heller ikke, selv om man nogle gange føler det. Altså, så ved jeg, at der nok er mange, som sidder og egentlig bliver diskrimineret af uddannelsessystemet, hvor der sidder en UU-vejleder, som bare sidder og laver et arbejde, der er så vagt, hvor der ikke sker noget."

Også Eva har haft oplevelser med denne mangel på viden om støttemuligheder i forhold til SPS og handicaptillæg, men hun har også manglet basal vejledning om uddannelsesforløb. Hun fortæller:

"...så skulle jeg i 10. klasse. Det havde jeg selv besluttet. Jeg forstår heller ikke, hvorfor uddannelsesvejledningen på min efterskole sagde, at det lød som en god plan. Jeg havde planlagt, at efter niende klasse skulle jeg i tiende klasse, så ville jeg på HF, så tage en PAU, og så ville jeg ind på pædagoguddannelsen. Og der burde være en der, havde tænkt "PAU og HF, jamen, det ligger på samme niveau, hvorfor vil du tage begge dele? Det giver ikke nogen mening," men der var ikke nogen, der sagde stop".

Eva, 22.

Det næste punkt, hvor der tilsyneladende er udfordringer omkring UU-vejledningen, handler om mangel på forståelse af handicappet og dets betydning for den unge.

Medlemsorganisationerne var de første til at påpege, at der forelå en problematik her, og de beskriver, at der er to sider af sagen for de unge med handicap.

Ofte er de unges oplevelse, at betydningen af deres handicap enten bliver under- eller overvurderet. Enten anses handicappet ikke for at være en hindring, og dermed er det den unge selv, der er problemet, eller også er opfattelsen, at handicappet helt forhindrer den unge i at gennemføre en uddannelse.

Medlemsorganisationerne har blandt andet eksempler på, at UU-vejledningen har sagt til en ung kørestolsbruger, at hun ikke kan blive pædagog, fordi hun ikke vil være i stand til at skifte bleer. Her lader det til, at vejlederne ikke har overvejet, eller ikke er klar over, at det findes kompenserende ordninger på arbejdsmarkedet, der ville kunne korrigere for dette.

Pointen om over- eller undervurdering understreges i vores interviews. Her fortæller Jesper for eksempel, at UU-vejlederen har sagt til ham:

"Hvis jeg skal prøve at huske det rigtigt, så mener jeg, hun har sagt: "Men du har selv sagt, at du ikke er god nok til uddannelse og til at gå på gymnasiet." Men hun glemmer lige, at grunden til, at jeg ikke er god nok, er at jeg ikke har fået nogen hjælpemidler og ikke får nogen hjælpemidler lige nu. Hvis jeg fik den hjælp, så er det jo ikke noget problem. Det er min koncentration, der er problemet, og min uro i kroppen. Det er mine store udfordringer ved at komme igennem uddannelse."

Jesper, 21 år.

Her tydeliggøres tendensen til, at handicapkompenserende ordninger på uddannelser og arbejdsmarkedet ikke påpeges eller overvejes i tilstrækkelig grad.

To af interviewpersonerne, Eva og Jesper, har begge neurologiske og psykiske handicap, og de oplever begge, at deres handicap bliver negligeret, og at de mødes med en opfattelse af, at de blot skal tage sig sammen for at komme videre. Det kan derfor vække forundring, at interviewpersonerne Anna og Signe har en modsatrettet oplevelse. De oplever begge, at betydningen af deres handicap er blevet overvurderet, og at der stilles spørgsmålstejn ved, om de overhovedet har evnerne til at tage en uddannelse. Derfor oplever de, at UU-vejledningen og kommunen har ladet dem være i fred. Her kan en hypotese være, at fordi deres handicap giver fysiske problemer, for eksempel en ryg- eller hjerneskade eller kræftbehandling, er de lettere forståelige som handicap, og derfor bliver de anset som mere alvorlige.

Signe har oplevelsen af, at UU-vejledningen har givet hende fred,

indtil hun selv er parat. Dette skete, så snart de blev klar over, at Signe havde et handicap. Anna har gentagne gange oplevet, at UU-vejlederne har forsøgt at overtale hende til at blive førtidspensionist i en alder af 18 år på trods af, at dette ikke er hendes ønske. Annas mor fortæller her:

"... Altså, UU-vejledning og dem omkring os, de syntes, at Anna skulle blive førtidspensionist, for så bliver man ikke jaget mere. Og det er vi som forældre ikke enige i, og Anna er heller ikke selv interesseret i at blive førtidspensionist."

Annas mor

For at opsummere dette afsnit, peger dataen her samlet set på, at en del af disse børn og unge med handicap oplever følgende udfordringer ift. UU-vejledningen:

- Uvidenhed omkring de unges handicap og hvilken betydning dette har for uddannelse. De unge oplever en under- eller overvurdering af deres handicap og evner.
- Uvidenhed omkring hvordan man vejleder unge med handicap, herunder en mangel på viden omkring handicapkompenserende ordninger på uddannelser og arbejdsmarkedet.

Dette peger på, at der behov for at opgradere UU-vejledningens faglige viden omkring handicap og deres betydning, samt om handicapkompenserende ordninger på uddannelse og arbejdsplads.

2.4 - Overgang mellem Folkeskolen og Ungdomsuddannelserne:

Overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse udgør en anden hovedproblematik, blandt andet fordi der på ny skal søges

bevilling til hjælpemidler og støtte til den unge, og dette kan tage lang tid.

Her påpeger medlemsorganisationerne, at overgangen til ungdomsuddannelser er kilde til usikkerhed for alle unge, men for unge med handicap er der forhold, der gør det særligt udfordrende. Det handler blandt andet om, hvor tilgængelig uddannelsen er som udgangspunkt, og om at de unge skal bruge tid og energi på at sætte handicapkompenserende ordninger i stand på uddannelsen.

Medlemsorganisationerne kom med en del eksempler på unge med handicap, der ikke når at få handicapkompenserende ordninger i stand inden uddannelsens start, og som derfor når at knække nakken. Disse unge dropper ofte ud af uddannelsen pga. forværring af handicap. En analyse fra 2020 foretaget af Sammenslutningen af Unge med Handicap (SUMH) viser et lignende resultat. Her beskrives, at 39 procent af de unge med handicap dropper ud af ungdomsuddannelserne, enten på grund af deres handicap, eller på grund af sygdom eller stress.

Vores data viser også, at mangel på støtte og støttemidler har påvirket de unges forsøg på uddannelse. Tre ud af fem respondenter nævner mangel på støtte som en grund til, at de har droppet ud af uddannelser. Signe beskriver, at hun mener, at mere opbakning fra skole og en tidligere støtte ville kunne have gjort, at hun ikke droppede ud af sin ungdomsuddannelse:

"Jeg tror, at hvis jeg havde fået noget mere støtte fra skolens side, end bare... jeg startede med at få en mentor i 2.g. Men hvis jeg havde fået lidt mere støtte og opbakning fra skolens side af, så kunne jeg måske fuldføre begge dele."

Signe, 20 år.

Herunder beskriver Eva, hvordan hun oplevede, at de praktiske rammer på uddannelsen ikke var sat op til at tage imod hende, da hun startede på et af sine uddannelsesforsøg. Det gjorde, at hun droppede ud af uddannelsen:

"Jeg havde fået at vide, at de havde søgt om SPS støtte for mig, inden jeg startede. Men da jeg kom ned på skolen, var der ikke nogen, der vidste, at det var noget, jeg havde behov for, så ansøgningen startede 1-2 uger efter, jeg var startet i skolen. Det betyder, at der var lang vej, altså behandlingsproces og sagsbehandlingstid, så jeg fik først den her uddannelsesmentor halvvejs igennem mit 20 ugers grundforløb, og det var alt for sent. Og samtidig gav skolen mig så fravær, for de mente ikke, at det var lovligt fravær at tale med en SPS-støtte..."

Eva, 22 år.

Medlemsorganisationerne påtaler også, at i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse, går al viden omkring de unges handicap tabt, blandt andet information om støttebehov og hjælpemidler, de kan have behov for i deres uddannelse, og derfor skal de unge starte forfra med ansøgninger. De skal lære at navigere fysisk og socialt i et miljø, der ikke har den fornødne viden til at hjælpe dem, og de skal selv gennemskue, hvor og hvordan de igen får adgang til hjælpemidler og støtte.

En del af de unge er end ikke klar over, at der er muligheder for hjælp og støtte. Den tidligere nævnte rapport fra SUMH (2020) viser ligeledes, at 45 procent af de adspurgte i deres undersøgelse ikke har modtaget vejledning omkring støtte eller hjælpemidler fra ungdomsuddannelserne.

I dette afsnit peger dataen samlet på, at en del af disse unge med handicap oplever følgende udfordringer ift. overgangen mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne:

- I overgangen mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne går viden omkring handicappet og de unges handicapkompenserende støtte tabt, så der skal bruges meget tid og energi på at informere om ens handicap og på at få fat i den nye handicapkompenserende støtte.

I ventetiden på støtten er der en del unge med handicap, der oplever meget stress, da de ikke kan fungere på lige vilkår med andre uden støtten. Det kan forværre deres handicap og gøre, at de må stoppe uddannelsen pga. sygdom.

- En del af de unge med handicap er ikke engang opmærksomme på, at disse handicapkompenserende ordninger eksisterer på ungdomsuddannelserne og får derfor aldrig nogen støtte. Dette giver de unge med handicap generelt en mindre chance for at kunne gennemføre på samme vilkår som andre unge.

2.5 - Ungdomsuddannelserne

Medlemsorganisationerne påpeger også, at ungdomsuddannelserne og de rammer, der er omkring dem, ikke er forberedt på at have mennesker med handicap, og at de ikke har nok viden om, hvilken betydning det har for de unge at leve med et handicap.

De forventer, at de unge skal kunne passe ind i en specifik kasse, og hvis de ikke kan det, er der ikke plads til dem på uddannelserne.

Herudover påpegede medlemsorganisationerne også, at fravær spillede en stor rolle i, hvorfor det er så svært for de unge med handicap at tage en ungdomsuddannelse. Deres handicap er ofte årsagen til deres fravær. Der kan for eksempel være tale om fravær på grund af behandling i forbindelse med ens handicap, sygdomsperioder forbundet med handicappet, og fravær for at få den støtte man har brug for. Disse ting har man i meget lav grad selv kontrol over.

Vores spørgeskemaundersøgelse understøtter også dette. I vores gruppe af unge havde 40 procent forsøgt at starte på en uddannelse. De blev herefter spurgt om årsagerne til, at de droppede ud, og hvilke udfordringer, de var stødt på i uddannelsesforløbet. Grundene de beskrev, gik ud på manglende støtte, for meget stress på uddannelsen, hvilket forårsager opblusning af handicappet, samt at blive smidt ud pga. fravær.

I vores interviews blev de unge bedt om at fortælle, hvorfor de var droppet ud af uddannelserne og hvilke barrierer, der havde haft en indvirkning.

Signe påpegede, at hun var droppet ud fra gymnasiet, fordi det tog for meget energi, når hun samtidig skulle til genoptræning for hendes handicap:

"Uh, der var mange ting på spil. Altså, jeg havde egentlig fået lavet uddannelsen, så jeg skulle gå der 4 år i stedet for 3 år. Så det vil sige, jeg havde nogle fag mindre, men det blev alligevel lange dage, samtidig med at jeg havde genoptræning før og efter skole. Så om morgenen, inden jeg skulle i skole, og så efter jeg havde været i skole. Og jeg følte bare ikke, jeg kunne præstere nok begge steder. Så jeg gik ligesom mere og mere ned omkring det. Jeg gad ikke nogen af delene til sidst."

Hvis Signe havde haft mulighed for at få mere fleksible rammer, der tilgodeså hendes handicap og genoptræning, kunne hun måske stadig være i gang med en ungdomsuddannelse og på vej til at gøre den færdig.

Eva påpeger også, at uddannelserne ikke har tilstrækkelig viden til håndtere unge med handicap, at man risikerer at få fravær for at tage til samtaler med sin SPS-støtte, og at de økonomiske rammer på de gymnasiale uddannelser ikke kan fungere for hende, da man ikke har mulighed for at søge handicaptillæg:

"Erhvervsuddannelserne har ikke viden til at rumme os, fordi det er undervisere, det er ikke lærere. Det er fagfolk, der står og underviser, og rigtig mange af dem er meget gammeldags. Det vil sige, når du siger, du har autisme, siger de "nej, det har du ikke, du er en jo pige." Du får fravær, hvis du har mentorstøtte, fordi de forstår ikke helt, hvad det er.

Med gymnasiale uddannelser, der har jeg ikke økonomien til at overleve det, og der siger de, at det er mig, der er nærig. Jeg kan bo hjemme hos mor og far, men jeg er 22, og min ADHD medicin koster 700 kroner om måneden. Jeg har ikke et liv som alle andre, jeg har brug for ekstra penge til at overleve, og det forstår de ikke. Og hvad skal jeg med en videregående uddannelse, hvis jeg ikke engang kan klare første trin? Jeg kan ikke se mig selv i uddannelsessystemet, og jeg har heller ikke lyst længere."

Jesper påpeger også, at rammerne for uddannelserne er for snævre, og at han ikke kan passe ind i uddannelsessystemet:

"Altså det handler meget om samfundet, tænker jeg. De prøver ligesom heller ikke at skabe en uddannelse til mig, som jeg kan gennemføre. For det kan man af en eller anden grund ikke. Det er ikke indrettet til, at alle kan få en uddannelse. Jeg skulle mene, vi i Danmark har ret til at få en uddannelse. Så synes jeg bare, det er lidt grotesk at vide, at jeg ikke kan tage en uddannelse. Der er ikke nogen uddannelse, som jeg kan rumme at være i, fordi jeg ikke er på den samme måde som størstedelen af befolkningen. Og så er det åbenbart mig, der skal rette mig ind... Der skal ryddes helt op i alt uddannelse, for det kan jo ikke være rigtigt, at jeg skal føle mig diskrimineret, fordi jeg har ADHD og er ordblind. Så er det jo et dårligt samfund, vi lever i, hvis det er sådan, det skal være. Og jeg går ikke ud fra, at det er deres intention inde på Christiansborg. Jeg går ud fra, at som udgangspunkt vil de gerne have, at alle borgere er glade, og alle har fået en uddannelse."

Jesper, 21 år.

I dette afsnit peger dataen samlet på, at en del af disse unge med handicap oplever følgende udfordringer ift.

ungdomsuddannelserne:

- Der er en tendens til, at ungdomsuddannelserne mangler viden om, hvad det vil sige at have et handicap, og hvordan det påvirker de unge. Det betyder også, at ungdomsuddannelserne ikke er i stand til at tage godt nok hånd om de unge, for de har ikke den nødvendige viden om, hvilke mindre justeringer, der kan foretages i undervisningen, gruppearbejdet og så videre.
- Der mangler fleksible rammer på ungdomsuddannelserne. Nogle unge med handicap vil

have en del fravær fra uddannelsen i forbindelse med deres handicap. Dette bliver de på nuværende tidspunkt straffet for, og i nogle tilfælde helt smidt ud af uddannelsen. Denne mangel på fleksibilitet skaber også generelt dårligere rammer for, at disse unge kan indgå på uddannelserne, for de forventes at kunne lære og færdes på samme vilkår som andre unge. Her er det vigtigt at anerkende, at der er mange faktorer på spil. Mindre justeringer af undervisningen, såsom flere pauser, faste arbejdsgrupper, m.m, kan gøre en stor forskel for de unge med handicap, men det bliver i mange tilfælde ikke tænkt ind i tilrettelæggelsen af ungdomsuddannelserne.

3. Konklusion

Det følgende er en opsummering af, hvad vi har fundet ud af i vores undersøgelse af unge med handicap og hvilke udfordringer, de står overfor, når de skal indgå i uddannelsessystemet:

- De unges handicap medfører en generel udtrætning, der besværliggør normale funktioner. Med handicappet følger også tit sygdomsperioder og behandling, som de unge med handicap skal navigere i samtidig med, de skal tage en uddannelse.
- De unge med handicap møder et system efter folkeskolen, hvor de skal forholde sig til kommune, jobcenter, UU-vejledning og behandlingssteder m.m., og de skal lære at navigere i dette system. Dette er en udfordring for de unge.
- De unge oplever i folkeskolen at skulle passe ind i et system, der ikke passer til dem. De har følelsen af at

skulle passe ind i en kasse, og at de forventes at kunne agere som andre mennesker uden handicap. For nogle unge gælder det, at deres handicap forværres eller bliver mere komplekst med flere diagnoser efter folkeskolen.

- I folkeskolen oplever en del af de unge også, at de kommer fagligt bagud i forhold til andre elever. Nogle er fagligt bagud efter folkeskolen, hvilket giver dem et dårligt udgangspunkt for videre uddannelse.
- I mødet med UU-vejledningen oplever de unge med handicap uvidenhed omkring deres handicap, og hvilken betydning dette har for uddannelse. De oplever også enten en under- eller overvurdering af deres handicap og evner.
- De oplever også i UU-vejledningen en uvidenhed omkring, hvordan man vejleder unge med handicap, herunder en mangel på viden omkring handicapkompenserende ordninger på uddannelser og arbejdsmarkedet.
- I overgangen mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne går viden omkring handicappet og de unges handicapkompenserende støtte tabt, og der skal bruges meget tid og energi på at informere om ens handicap og at få fat i den nye handicapkompenserende støtte på ungdomsuddannelsen. Dette besværliggør starten på uddannelse for de unge med handicap og gør, at de i nogle tilfælde bliver nødsaget til at stoppe deres uddannelse.
- En del af de unge med handicap er ikke opmærksomme på, at disse handicapkompenserende ordninger er til stede på ungdomsuddannelserne og får derfor aldrig nogen støtte. Dette giver de unge med handicap generelt en mindre chance for at kunne gennemføre på samme vilkår som andre unge.

- Der er en tendens til, at ungdomsuddannelserne har mangel på viden om, hvad det vil sige at have et handicap, og hvordan dette påvirker de unge. Dette betyder også, ungdomsuddannelserne ikke er i stand til at tage godt nok hånd om de unge med handicap. Hvis de ikke har den nødvendige viden om hvilke mindre justeringer i undervisningen, gruppearbejdet osv., der kan hjælpe de unge, kan de heller ikke foretage sig de nødvendige ændringer.
- Der mangler fleksible rammer for ungdomsuddannelserne. De unge med handicap vil ofte have en del fravær på uddannelsen pga. sygdom forbundet med handicapet. Dette bliver de på nuværende tidspunkt straffet for, og det kan endda ende med, at de bliver smidt ud af deres uddannelse af den årsag. Denne mangel på fleksibilitet skaber også generelt dårligere rammer for, at de unge kan indgå på uddannelserne, fordi de forventes at kunne lære på samme vilkår som alle andre unge, men det er vigtigt at forstå, at der er mange andre faktorer på spil for denne gruppe af unge.

Udfordringer, som de unge med handicap står overfor, når de skal indgå i uddannelsessystemer, er således meget komplekse, men der er også en del løsninger, der vil være gavnlige. Disse vil blive uddybet yderligere i det næste afsnit.

I mødet med denne gruppe af unge, er der én ting, der står klart: De har meget uforløst potentiale, og de vil meget gerne i uddannelse og videre i deres liv, men desværre bliver de mødt af et system, de har svært ved at passe ind i – et system, der ikke er indrettet til dem. Indsatsen med at indrette et mere sammenhængende og bredere favnende uddannelsessystem vil

ikke kun komme vores målgruppe til gode, men vil være til gavn for hele samfundet. Gevinsten ved, at disse unge kommer i uddannelse og videre i beskæftigelse, vil gavne samfundet langt mere, end at de ender på offentlig forsørgelse, og at vi spilder det potentiale, de har. De unge, vi har interviewet, ønsker at indgå i samfundet. De vil gerne have en fremtid, og når de bliver spurgt, hvad deres drømme for fremtiden er, svarer mange, at de gerne vil have muligheden for at få det, andre har – et helt almindeligt liv, eller så tæt på som muligt, med job, familie og venner. Mange af de unge påpeger endda, at de gerne vil bidrage til samfundet på hvilken som helst måde de kan, men for mange står disse udfordringer i vejen.

4. Løsningsforslag

Det følgende er en præsentation af en række løsningsforslag, der kan afhjælpe nogle af de udfordringer, unge med handicap står overfor. De er udarbejdet på baggrund af de områder, hvor de unge har beskrevet barrierer, der står i vejen for deres vej til uddannelse, samt på baggrund af medlemsorganisationernes tanker om hjælpsomme indsatsområder, der kan støtte unge med handicap i at indgå på ungdomsuddannelser på lige fod med andre unge.

De løsningsforslag vi har fundet frem til, er følgende:

- Der skal indføres en samlet, sammenhængende indsats for de unge med handicap, hvor man indtænker de livsvilkår, denne gruppe af unge har. Her kan der for eksempel ses på, om de unge har brug for behandling eller støtte for at kunne håndtere deres handicap, eller om der er behov for at få suppleret deres faglige evner,

for at skabe de bedste vilkår for at starte og gennemføre en uddannelse.

- Der skal skabes en folkeskole, der bedre kan favne børn og unge med handicap. Det er vigtigt at skabe et mere inkluderende læringsmiljø, end der findes i folkeskolen nu. Her skal fokus være på, at de pågældende børn og unge oplever at blive set og forstået, og at de bliver støttet, så de ikke falder socialt og fagligt bagud. Her kan der blandt andet ses potentiale i NEST-modellen.
- UU-vejledningens evner skal løftes, når det kommer til vejledning af børn og unge med handicap. Det skal sikres, at de har bedre forståelse for handicap og for de vilkår, de unge har for at gennemføre en uddannelse. Herunder skal der også være fokus på vejledning om handicapkompenserende ordninger.
- Der er behov for en overgangsordning mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne, hvor al viden om handicap og den støtte, de unge har haft adgang til i folkeskolen, bliver videregivet til ungdomsuddannelserne. Det skal også sikres, at de unge har adgang til handicapkompenserende ordninger på ungdomsuddannelserne før uddannelsesstart. Det skal også prioriteres, at adgangen til handicapkompenserende ordninger på ungdomsuddannelserne lettes. Dette kan blandt andet ske ved, at man indkalder de unge til en samtale om hjælpemidler og støtte før skolestart, så man kan igangsætte ansøgningsprocessen for dem. Det kan også ske ved, at støtten automatisk bliver sat i stand inden skolestart. Dette vil mindske risikoen for frafald og for forværring af den unges handicap.
- På ungdomsuddannelserne skal der ligeledes sikres bedre viden om handicap og den betydning, det kan have

for studiet, herunder for eksempel viden om, hvordan man bedst kan skabe et inkluderende og differentieret læringsmiljø for denne gruppe. Dette skal sikre, at skolegangen for de unge føles tryk og støttende.

- At der bliver skabt nogle mere fleksible rammer på ungdomsuddannelserne til de unge med handicap. Her kan for eksempel nævnes muligheder for at læse på nedsat tid, mere fleksible eksamensvilkår, og lovligt fravær i forbindelse med SPS-støtte, behandling og sygdomsperioder forbundet med handicap.
- Systemet, som de unge med handicap møder efter folkeskolen, skal arbejde for at koordinere en mere sammenhængende indsats omkring den unge, så den byrde, der ligger i at navigere i et nyt system ikke bliver en blokade for, at de kan starte på en uddannelse.
- De unges møde med fagprofessionelle har en stor betydning for, hvorvidt de kommer videre i uddannelse. Derfor er det vigtigt, at de unge mødes med forståelse og en vilje til at arbejde med videreudvikling af deres evner.

Hvis man, i overvejelserne omkring vejen til uddannelse for unge med handicap, tager udgangspunkt i vores interviewpersoner, kan man se en klar tendens: De unge med handicap, der enten har haft fred fra systemet eller har følt sig støttet i deres rejse, klarer sig generelt bedre og når længere. De rapporterer også større livstilfredshed og har et mere positivt syn på deres egen fremtid. De unge, hvis møde med systemet har været negativt, fortæller, at de har følt sig presset og er blevet mødt med uforståenhed. De sidder fast i systemet, er mindre tilfredse med deres eget liv, og deres syn på fremtiden er mere pessimistisk. Mødet med systemet er meget betydningsfuldt for, hvorvidt de

unge kommer videre, og derfor er det også af højeste vigtighed, at rammerne for positive møder sikres.

5. Litteraturliste

- Pihl, M. D. & Kirkbak, J., 2021, '15-29-årige: 76.600 er uden uddannelse og arbejde', Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
- Pihl, M. D., Jensen, T. R., & Weber, M., 2022, 'Unge med handicap står oftere uden job og uddannelse', Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
- Sammenslutningen af Unge Med Handicap, 2020, 'Ungdomsuddannelser – Skal være for alle', Sammenslutningen af Unge Med Handicap.

6. Metode

I denne rapport har det metodiske fokus primært ligget på det kvalitative element som den bærende del, da målet har været at afdække årsagerne til, at de unge med handicap har sværere ved at tage en ungdomsuddannelse. Her er den kvalitative metode mere anvendelig. De kvalitative elementer består både af interviews med de unge og med medlemsorganisationerne, og i form af den tekstboks, der var inkluderet i spørgeskemaundersøgelsen, hvor de unge havde mulighed for at skrive fritekst.

Det kvantitative element har ikke været hovedfokus, og de tal,

der er fremkommet i den kvantitative del af rapporten, kan ikke stå alene. Den bidrager dog alligevel med vigtig viden om de unge og kan bruges til at vise tendenser i den data, vi har fundet. Tallene kan ikke antages at være repræsentative for hele befolkningen, men kan kun bruges til at vise tendenser for den gruppe af unge, vi har adspurgte.

Rapporten er opbygget om et mixed methods-design, hvor de kvalitative elementer har til formål at uddybe og nuancere dataen. Det kvantitative element har bidraget med et overblik over generelle tendenser, der kan understøtte de kvalitative elementer.

De to interviews er blevet analyseret via en content-analyse, hvori vi har forsøgt at identificere de faktorer, der er betydningsfulde for de unges oplevelse af uddannelse.

Det kvantitative element er blevet brugt til at udregne procenter og tal, der kan påvise tendenser blandt de unge med handicap og deres livsvilkår, samt deres perspektiver på uddannelse.